

Kartoitus keskipohjalaisten kuntien järjestöyhteistyöstä 2020

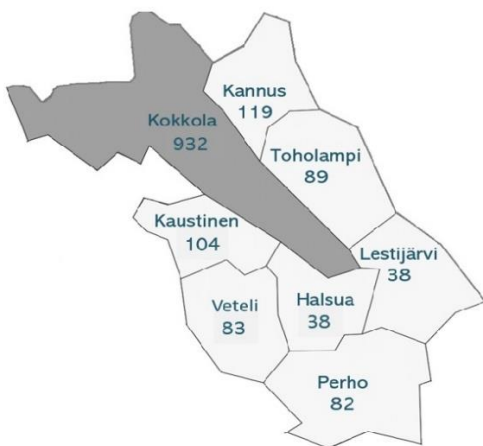
Saku Piispanen

Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hanke on toiminut elokuusta 2017 keskipohjalaisten järjestöjen hyväksi. Hanke on osa valtakunnallista Järjestöt mukana muutoksessa -ohjelmakokonaisuutta, jota koordinoi Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTE. Hankkeen tavoitteena on järjestöjen aseman ja toiminnan turvaaminen, järjestökentän toiminnan selkiyttäminen ja viestinnän kehittäminen digitaaliset mahdollisuudet hyödyntäen.

Hanke toteutti keväällä 2020 sähköisen kyselyn Keski-Pohjanmaan kunnille, johon pyydettiin vastausta kunnan järjestöyhteistyöstä vastaavalta henkilöltä. Suurimmassa osassa kuntia kyselyyn vastasi järjestöyhteistyön yhdyshenkilö. Tämän vuoden kysely on jatkoa vuosina 2018 ja 2019 järjestetyille kyselyille, joista ensimmäinen järjestettiin puhelinhaastatteluina ja toinen tämän vuoden tavoin sähköisenä.

Kyselyllä hanke selvitti järjestöyhteistyöhön liittyviä työtehtäviä kunnissa ja kunnan resursseja järjestöyhteistyöhön. Lisäksi kartoitettiin kunnan myöntämiä avustuksia järjestöille, kuntien ja järjestöjen tilakäytäntöjä sekä yhteistyön toteuttamistapoja.

Keski-Pohjanmaan kaikissa kahdeksassa kunnassa toimii Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän yhdistysrekisterin mukaan yhteensä 1485 yhdistystä (tarkistettu 26.3.2020).

Kuvio 1. Yhdistysten määrä Keski-Pohjanmaan kunnissa (PRH 3/2020)

Järjestöyhteistyön resurssit

”Toiminta vapaamuotoista ja tiivistä yhteistyötä yhdistysten kanssa.”

”Vapaa-aikasektori toimii yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa eri tehtävissä ja tapahtumissa.

Yhteistyö on tiivistä.”

Järjestöyhteistyöstä vastaavien henkilöiden työtehtäviin kuuluvat esimerkiksi palaverien ja yhteydenottojen järjestäminen, yhteisten tapahtumien luominen, järjestöjen voimavarojen lisääminen, tiedottaminen sekä auttaminen ja avustaminen. Konkreettisia esimerkkejä kuntien ja järjestöjen välisestä yhteistyöstä ovat erilaiset kulttuuritapahtumat, kuten musiikkifestivaalit, sekä konkreettinen yhteistyö esimerkiksi liikuntapaikkojen ylläpidon muodossa. Järjestöyhteistyöhön kuuluu myös järjestöjen toiminnan mahdollistaminen kunnan puolesta. Kunnat huolehtivat osaltaan järjestöjen toimitilarjonnasta, myöntävät avustuksia sekä auttavat niiden hakemisessa. Useat kunnat tekevät järjestöyhteistyötä esimerkiksi kutsumalla yhdistyksiä kokoon sekä pitämällä palavereja heidän kanssaan. Kyseisissä tilaisuuksissa käydään molemminpuolista keskustelua ja vuoropuhelua mm. erilaisten hankkeiden ja strategioiden osalta. Järjestöyhteistyöllä pyritään edistämään asioita kaikkien eri ikäryhmien osalta.

Kuntien järjestöyhteistyöstä vastaavilla henkilöillä ei ole tarkkaa linjausta siitä, minkä verran he voivat käyttää aikaa järjestöyhteistyöhön tai millaisia heidän tehtävänsä järjestöyhteistyössä ovat. Toisaalta osassa kunnista on myös olemassa ohjausasiakirjoja, kuten strategioita ja kehittämissuunnitelmia, jotka antavat heidän toiminnalleen suuntaviivoja. Kyselyyn vastanneet henkilöt eivät tarkkaan osanneet määritellä työaikaa, jonka he käyttävät järjestöyhteistyöhön. Käytettävän työajan kuvailtiin olevan vaikeasti määriteltävää ja vaihtelevaa; osalla noin viisi tuntia viikossa, osalla taas muutama tunti kuukaudessa. Osa henkilöistä käyttää tietyn prosenttimäärän työajastaan järjestöyhteistyöhön. Yhdessä Keski-Pohjanmaan kunnassa ei toimi pelkästään järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön keskittyvää henkilöä. Järjestöyhteistyötä kunnissa toteuttavat henkilöt, joilla on mm. seuraavia nimikkeitä: kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, hyvinvointikoordinaattori, rehtori, hallintosihteeri, nuoriso- ja kulttuurisihteeri sekä hyvinvointipäällikkö. Lähes jokaisessa kunnassa järjestöyhteistyöstä vastaavat henkilöt tekevät työtä muun työn tai toimen ohessa.

Avustukset

Kaikki Keski-Pohjanmaan kunnista myöntävät vuosittain avustuksia yhdistyksille. Kuntien sivistyslautakunnat myöntävät vuosittain järjestöille avustusta kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimintaan. Kunnanhallitukset jakavat avustusta kohde-, tapahtuma- ja hankeavustuksina. Lisäksi kolme vastanneista kunnista on varannut järjestöille vuodelle 2020 avustusta nuorten kesätyöllistämiseen. Kuudessa kunnassa on laadittu järjestöjen kanssa kumppanuussopimuksia esimerkiksi kerhotoimintaan tai liikuntapalveluihin liittyen. Yleinen kumppanuussopimuksien kohde on 4H-yhdistys. Viidessä kunnassa avustuksia voivat hakea myös sellaiset yhdistykset, joiden kotipaikka sijaitsee toisessa kunnassa. Yhdessä kunnassa tämä on mahdollista, kunhan yhdistykseen järjestämä toiminta liittyy vahvasti kuntaan, jolta avustusta haetaan.

Kunta	Väkiluku 3/2017	Väkiluku 12/2018	Väkiluku 12/2019	Yhdistysten määrä PRH 3/2020	Avustukset 2018	Avustukset 2019	Avustukset 2020	Avustus €/asukas 2018	Avustus €/asukas 2019	Avustus €/asukas 2020
Halsua	1 219	1 165	1 127	38	8 000 €	7 300 €	9 700 €	6,87 €	6,27 €	8,61 €
Kannus	5 578	5 502	5 464	119	45 278 €	51 667 €	40 278 €	8,23 €	9,39 €	7,37 €
Kaustinen	4 298	4 273	4 261	104	70 000 €	53 250 €	73 700 €	16,38 €	12,46 €	17,30 €
Kokkola	47 723	47 657	47 681	932	532 000 €	399 228 €	282 550 €	11,16 €	8,38 €	5,93 €
Lestijärvi	811	737	719	38	11 000 €	9 800 €	9 950 €	14,93 €	13,30 €	13,84 €
Perho	2 907	2 825	2 759	82	26 600 €	20 000 €	24 610 €	9,42 €	7,08 €	8,92 €
Toholampi	3 232	3 112	3 033	89	36 166 €	36 500 €	45 500 €	11,62 €	11,73 €	15,00 €
Veteli	3 259	3 166	3 114	83	37 000 €	35 500 €	26 000 €	11,69 €	11,21 €	8,35 €
YHTEENSÄ	69 027	68 437	68 158	1485	766 044 €	613 245 €	512 288 €	11,19 €	8,96 €	7,52 €

Kuvio 2. Kuntien myöntämät avustukset yhdistyksille. Vuosien 2019 tai 2020 luvut eivät sisällä

kumppanuussopimuksia.

Keski-Pohjanmaan kunnat eivät pääsääntöisesti ole varanneet avustuksia sosiaali- ja terveysalan yhdistyksille. Eräissä kunnassa varoja on varattu kylien avustajatoimintaa varten.

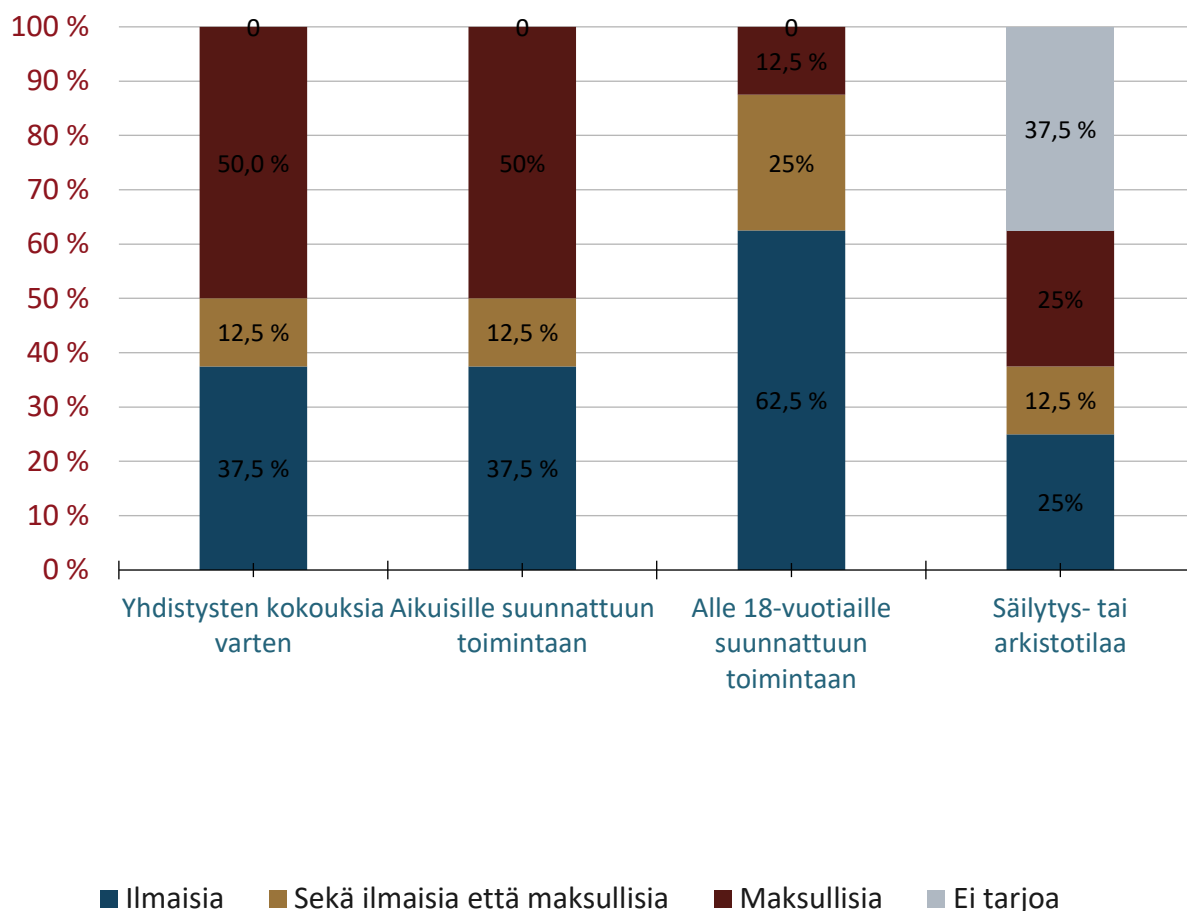
Tilat

Vastausten mukaan yhdellä kunnalla kaikki tilat ovat ilmaisia yhdistyksien käyttöön. Puolestaan viidessä kunnassa tilat ovat ilmaisia alle 18-vuotiaille suunnattuun toimintaan ja kolmessa kunnassa tilat ovat ilmaisia aikuisille suunnattuun toimintaan. Kolme kuntaa tarjoaa tilat ilmaiseksi yhdistysten kokouksia varten. Kaksi vastanneista kunnista tarjoaa yhdistyksille ilmaista säilytys- ja arkistotilaa.

Pääosa vastaajista kertoi, että rahan sijaan maksuksi ei voida käyttää muita järjestelyitä, kuten yhdistysten tarjoamia palveluita. Yksi vastanneista kunnista, jossa yhdistyksiltä peritään vuokraa tilojen käyttämisestä, kertoo kuitenkin, että oman kylän yhdistysten on mahdollista saada alennusta hinnoista. Kyseinen kunta tarjoaa yhdistyksille myös tiloja, joiden käytöstä yhdistyksiltä ei vaadita maksua. Yhdessä kunnassa mahdollisuudesta maksaa tilavuokria rahan sijaan muilla järjestelyillä, kuten yhdistyksen tarjoamilla palveluilla, ei ole vielä keskusteltu.

Yhdistyksille ilmaisten tilojen osalta kuntien on vaikea arvioida perimättömien vuokrien summaa vuositasona. Osassa kunnista tätä ei ole seurattu tai laskettu. Arviot vaihtelevat 1000 eurosta 145 000 euroon. Kahdessa vastanneista keskipohjalaisista kunnista yhdistykset hallinnoivat kunnan omistamia tiloja tai kiinteistöjä. Esimerkki yhdistyksen hallitsemista kiinteistöistä ovat esimerkiksi Toholammilla sijaitsevat Pajamäen perinneskus sekä Jussinpirtti.

Kuntien tilatarjonta yhdistyksille

Kuvio 3. Kuntien yhdistyksille tarjoamat tilat.

Yhteistyö

Lähes jokainen Keski-Pohjanmaan kunnista on kutsunut yhdistyksiä koolle viimeisen 12 kuukauden aikana, esimerkiksi kuntastrategian työstämiseen. Pääsääntöisesti kaikki kunnat ovat huomioineet yhdistykset kuntastrategiassa tai ohjelmissa. Järjestöyhteistyötä on kehitetty kunnissa viimeisen 12 kuukauden aikana erinäisin kokouksin ja palaverin. Yhteistä kehittämistä on havaittavissa myös yhteisten kehittämishankkeiden muodossa mm. Kokkolan liikuntapalveluissa. Lisäksi Kokkolassa järjestöyhteistyötä on kehitetty myös Kokkola 400 -yhteistyön merkeissä sekä esimerkiksi vapaaehtoisten kouluttamisessa. Kannuksessa aiempaa yhteistä toimintaa yhdistysten kanssa on jatkettu ja yhteistyötä on tiivistetty entisestään.

Kunnat ovat suunnitelleet ja järjestäneet tapahtumia yhdessä yhdistysten kanssa. Lähes kaikilla kunnilla on ainakin osittain yhdistystoimijoiden ajantasaiset yhteystiedot kerättyinä. Yksi vastaajista uskoo, että aina löytyy henkilö, jolta saa tarvittavaa tietoa. Hieman yli puolen keskipohjalaisista kunnista hyödyntää eViljo-yhdistysrekisteriä saadakseen tietoa yhdistyksistä. Kp24-tapahtumakalenteria käyttää tasan puolet kunnista.

Kuntakohtaiset tulokset

Tilatarjonta

● Ilmaisia ● Sekä ilmaisia että maksullisia ● Maksullisia ● Ei tarjoa

Alle 18-vuotiaille suunnattuun toimintaan tarjotaan seuraavanlaisia tiloja

Halsua	Kannus	Kaustinen	Kokkola	Lestijärvi	Perho	Toholampi	Veteli
●	●	●	●	●	●	●	●

Aikuisille suunnattuun toimintaan tarjotaan seuraavanlaisia tiloja

Halsua	Kannus	Kaustinen	Kokkola	Lestijärvi	Perho	Toholampi	Veteli
●	●	●	●	●	●	●	●

Yhdistysten kokouksia varten tarjotaan seuraavanlaisia tiloja

Halsua	Kannus	Kaustinen	Kokkola	Lestijärvi	Perho	Toholampi	Veteli
●	●	●	●	●	●	●	●

Säilytys- tai arkistotilaksi tarjotaan seuraavanlaisia tiloja

Halsua	Kannus	Kaustinen	Kokkola	Lestijärvi	Perho	Toholampi	Veteli
●	●	●	●	●	●	●	●

Avustukset ja yhteistyö

Onko kunta budjetoinut vuodelle 2020 avustusta yhdistyksille nuorten kesätyöllistämiseen?

Kyllä Ei

Halsua Kannus Kaustinen Kokkola Lestijärvi Perho Toholampi Veteli

Onko kunta laatinut kumppanuussopimuksia yhdistysten kanssa?

Halsua Kannus Kaustinen Kokkola Lestijärvi Perho Toholampi Veteli

Voivatko myös sellaiset yhdistykset, joiden kotipaikka ei sijaitse kunnassanne, hakea avustusta kunnassanne tapahtuvaan toimintaan?

Halsua Kannus Kaustinen Kokkola Lestijärvi Perho Toholampi Veteli

Tiedonsaanti

Hyödyntääkö kunta eViljo-yhdistysrekisteriä tiedonsaantiin?

Kyllä En osaa sanoa Ei

Halsua Kannus Kaustinen Kokkola Lestijärvi Perho Toholampi Veteli

Hyödyntääkö kunta kp24-tapahtumakalenteria tiedonsaantiin?

Halsua Kannus Kaustinen Kokkola Lestijärvi Perho Toholampi Veteli
